



Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój



**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny



Сценарій інтеграційних занять



Autorzy:

Andrzej Łazowski
Romana Krzewicka
Antoni Sobolewski
Konrad Wielgoszewski
Krzysztof Siewiera
Tetiana Klaban

Tłumaczenie:

Bellissimo Dekor

Щецин 2022

Зміст

Вступ	3
Основні культурні відмінності	5
Свята та обряди в Польщі та Україні – приклади	9
Українські свята та обряди	9
Польські свята та обряди	13
Хід занять	18

Вступ

План уроку спланований так, щоб його можна було використовувати незалежно від віку учасників. Вік групи, що бере в ньому участь, буде визначати спосіб надання інформації про культуру учасників, спосіб сприйняття і обсяг інформації, що передається. Однак це не має значення, особливо якщо група однорідна за віком і має схожий рівень сприйняття. Зміст в сценарії планується для групи студентів і старшокласників. При заняттях для дітей і молоді в початкових класах зміст слід спростити з точки зору мови та інформації.

Тривалість: 90 або 135 хвилин

Вправи	Тривалість вправи	Рекомендована реалізація					
		90-хвилинні заняття	135-хвилинні заняття	Родина	Початкова школа	Вища школа	Студенти
Вступ до занять	5-10	ТАК	ТАК	ТАК	ТАК	ТАК	ТАК
1	10	ТАК	ТАК	ТАК	ТАК	ТАК	ТАК
2	15	НІ	ТАК	НІ	НІ	ТАК	ТАК
3	20	НІ	ТАК	НІ	НІ	ТАК	ТАК
4	35-40	ТАК	ТАК	ТАК	ТАК	ТАК	ТАК
5	30	ТАК	ТАК	ТАК	ТАК	ТАК	ТАК

Підсумки заняття	5-10	ТАК	ТАК	ТАК	ТАК	ТАК	ТАК
---------------------	------	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Загальні цілі: учасники пізнають культурне різноманіття людей, які проживають у Польщі

Конкретні цілі:

- Учасники занять вказують культурні відмінності (звичаї, свята, забави, музичні колективи і т.д.)
- Учасники занять вказують культурну схожість (звичаї, свята, забави, музичні колективи тощо).
- Учасники знайомляться зі своїми індивідуальними інтересами.

Дидактичні матеріали, що використовуються під час занять: настільна гра, описи свят.

Матеріали, що використовуються під час занять: фліпчарт, фломастери, кольорові газети, вирізки кольорових матеріалів, скотч, клей, фарби, гілки тощо.

Зауваження:

Лектор повинен знати перед заняттями, якою мовою вони можуть проводитися і який рівень її розуміння і комунікативності серед учасників.

Хід занять:

Перед початком заняття ведучий дізнається про:

- Основні культурні відмінності
- знання про свята та звичаї, які були зазначені для виконання вправи No 5

- правила підготовленої гри «Познайомся з моєю культурою – познайомся зі мною»

Основні культурні відмінності

Поляки і українці, незважаючи на приналежність до слов'янських народів, мають риси в області культури, релігії, поведінки і соціальних цінностей характерні для кожної народності. Загальнозрозуміла близькість слов'янської культури часто призводить у взаємних відносинах до приписування іншому народу власної системи цінностей і через призму оцінки і очікування "належної поведінки". Відхилення розглядаються як цілеспрямовані і навмисні. Це призводить до появи нових або увічнення існуючих стереотипів. У сфері прямих контактів це виливається в побудову бар'єрів і взаємну відсутність готовності включатись в суспільне життя.

Основні відмінності стосуються наступних обшарів:

- ✓ **віддаленість від** влади - українцям (в набагато більшій мірі, ніж полякам) властива більша соціальна ієрархія (тобто прийняття нерівного розподілу влади, як політичної, так і в рамках професійних відносин);

З одного боку, українцям властива більша ієрархія і повага до влади, з іншого - вони менш схильні дотримуватися правил, встановлених цією владою.

За результатами кількісного опитування індекс для України склав (41) та польський (56); (дистанція проти влади в Україні більша). Для багатьох українців влада є «непогрішною» і «правильною». Саме влада приймає рішення, які формують долю українців – наприклад, плани просторового розвитку, що не означає, що українці з подібним ставленням підходять до норм,

встановлених цією владою. Також спостерігається набагато більша тенденція до корупції, яка пов'язана з порушенням норм. Влада часто відноситься до візантійських рис, що ілюструється витонченими дуже великими кабінетами в поєднанні зі значною бюрократією і багатоетапним прийняттям рішень.

- ✓ **Індивідуалізм** серед українців (значно більшою мірою, ніж у поляків) характеризується культурою колективного характеру (тобто меншою спрямованістю на досягнення особистих цілей і наданням більшого значення цілям своєї соціальної групи);

Більшість українців надають великого значення дружбі та сімейній атмосфері. Святкування проходить не тільки в колі сім'ї, а й в колі друзів і сусідів. Багато сімей відзначають подвійні свята за польським календарем і, хоча б символічно, за православним.

- ✓ **Маскулінність** - українцям (в набагато меншій мірі, ніж полякам) властива культура, заснована на конкуренції і досягненні матеріальних успіхів, а також відкритість;

На жаль, цей процес впливає на навчання, під час якого члени групи не конкурують між собою за результатами навчання. Складніше заохочувати членів групи до змагань.

- ✓ **Орієнтація довгострокова** - українцям (в набагато більшій мірі, ніж полякам) властиве довгострокове мислення (тобто поляки частіше за українців виявляють велику повагу до традицій, мають відносно невелику тенденцію до економії на майбутнє і націленість на досягнення швидких результатів);

Українці мислять у довгостроковій перспективі більше, ніж поляки, що перекладається між іншим на планування свого перебування в Польщі, пов'язаного з війною в Україні. Менше схильності до польського планування типу "Якось воно буде".

- ✓ **Ступінь контролю бажань** - українці (більшою мірою, ніж поляки) схильні до замкнутості, цинізму і песимізму (суспільства з такими переконаннями визнають, що дії обмежені соціальними нормами і відчують, що реалізовувати себе і слідувати своїм бажанням неправильно).¹

Серед українців досі існує дуже традиційний спосіб облаштування життя, заснований на соціальних нормах – потрібно знайти пару, одружитися, а потім запланувати народження дитини (бажано кількох) до 30 років.

Система освіти побудована таким чином, що в 21-22 роки здобуваєш ступінь магістра, тобто людина готова (за українськими стандартами) до самостійного життя.²

- ✓ **Контекст високого его/низького его в спілкуванні**

¹ У випадку виміру уникнення невизначеності відмінностей між українцями та поляками не спостерігалось. Цей індекс показує, як представники громадськості бояться невідомого та намагаються захистити себе від неоднозначності події. У країнах з високим рівнем уникнення невизначеності люди сприймають зміни як загрозу. Зазвичай у таких культурах релігія та суворі соціальні норми мають велику силу, а закони деталізовані. Представники таких культур не терплять тих, хто від них відрізняється. У культурах при високому рівні уникнення невизначеності ініціатива в роботі не вітається. Конфлікти розглядаються як загроза стосункам і непродуктивний спосіб вирішення проблем; низький рівень уникнення невизначеності характеризується готовністю до змін, легким сприйняттям нових тенденцій, схильністю до ризику, активним проявом власної позиції (<https://www.helixpoland.com.pl/roznice-kulturowe-wg-geerta-hofstede/>).

² За https://www.linkedin.com/pulse/polska-ukraina-5-r%C3%B3znic-kulturowych-timea-beatrix-balajcza?trk=pulse-article_more-articles_related-content-card&originalSubdomain=pl

за результатами кількісного опитування індекс для України склав (56) та польський (49);³

- ✓ комунікація - алфавіт (Україна - кирилиця), різні фразеологічні зв'язки;

Багатьом з нас, полякам, здається, що всі українці розмовляють українською, що є помилковою думкою, адже деякі українці розмовляють російською.

Крім того, на наш погляд, українська мова і польська дуже схожі. Однак зовнішність іноді оманлива. За приблизними підрахунками, 30% словникового запасу в польській та українській мовах відрізняються. Крім того, багато слів мають абсолютно різні значення. Інша й вимова, не кажучи вже про кирилицю. Однак набагато важче спілкуватися з людьми, які розмовляють виключно російською мовою, для яких ця мова була рідною. А багато біженців зі сходу України розмовляють лише російською або слабкою українською.

- ✓ традиційні страви;

Багато страв зустрічаються в обох культурах, наприклад кутя, яка, однак, готується по-різному або складається з різних продуктів. Згадаймо також про різноманітність страв залежно від регіону, звідки походять українці. Також в Україні поширене свиняче сало і червоний борщ з вершками, мало спільного з польським борщем вушками, капуста з хлібом;⁴

³ За параметром уникнення невизначеності відмінностей між українцями та поляками не спостерігалось (за результатами дослідження значення індексу становили – Україна (59), Польща (57). Те саме стосується і індекс індивідуалізму – Україна (73), Польща (71) або маскуліності – Україна (39), Польща (40).

⁴ (https://www.rmfmxxx.pl/news/Podobienstwa-i-roznice-Co-kulturowo-dzieli-a-co-laczy-Ukraincow-z-Rosjanami,62331.html#crp_state=1).

Свята та обряди в Польщі та Україні – приклади

Українські свята та обряди

Щирий вечір - день, на який припадає свято 13 січня (Щедрик).

Це свято ще називають Маланка, Вечором Василя, Жирна Кутя, Щедра Кутя. У цей день шанується поважна Маланка - Романка, яка була черницею. Маланка пройшла важку дорогу і відкрила монастир. В Україні це свято поєднує в собі християнські і дохристиянські обряди і значення. Образи Маланки та Василя нагадують Малушу та її сина Володимира Святославовича (хрещеного як Василь). Оскільки свята Маланки і Василя відзначаються в наступні дні 13 і 14 січня, в народних звичаях вони стали нерозлучними.

Традиційно в січні українці тричі готують святкову-вечерю та кутю, і під час кожної з них діють різні звичаї. Вони також мають інше значення. Щирий вечір відрізняється від Святвечора, для якого готують 12 пісних страв (6 січня). Однак 13 січня піст більше не діє. На столі стоїть велика миска з маслом, вершками і навіть смальцем. Серед страв - холодні нарізки, ковбаси, вареники, смажене м'ясо, паштет і млинці. Вважалося, що чим багатший стіл і сама кутя, тим більше в даний рік природа буде давати овочів і зерна.

У Щедрий вечір сім'я повинна зібратися, попросити вибачення і загадати бажання. У давнину 13 січня передбачався весь наступний рік, і дівчата намагалися побачити свою любов уві сні. Увечері біля воріт висипали три купи зерна, а вранці оцінювали наслідки. Якщо зерно було цілим, їх сімейне життя буде щасливим. Дівчата також підклали під подушку гребінець і просили нареченого прийти і розчесати волосся. Наречений повинен був з'явитися уві сні.

Крім святкового столу і традиційної вечері, 13 грудня не обходиться і без розваг. Різні групи грають, танцюють, переодягаються в костюми і водять козу. Раніше діти і підлітки вчилися щедрівок і ходили до різних господарів з новорічними побажаннями. Традиція ще жива, а український Щедрик відомий у всьому світі.

Хлопчики і дівчатка переодягаються в різних тварин і фольклорних персонажів, використовують маски і розмальовують обличчя. Хлопчики не тільки танцюють і грають, а й бешкетують - вони можуть вкрати і заховати ворота або щось з двору. Тоді цей вечір перетвориться на веселий маскарад з піснями. У минулому ця подія повинна була відганяти злих духів. Тому на традиційному святі можна побачити не тільки костюми, маски, а й різні молотки і гучні брязкальця.

У випадку з культом Маланки неодружений чоловік вбирається в жіноче плаття і перетворюється в Маланку, а красива дівчина, навпаки, вбирається в чоловічий одяг в образі Василя. Крім того, один з хлопчиків переодягається в Місячного короля, а інший в Святого Миколая або Змія. Всі учасники влаштовують виступи для гостей. Траплялося, що різні групи змагалися між собою.

Звичай, пов'язаний з козою, навіть більш популярний, ніж переодягання в Маланку. Один з учасників одягає вивернутий навиворіт плащ і маску кози. Вважалося, що колись Божа Матір перетворила сина в козу, щоб захистити його від сил зла. Тепер звичай перетворився в святкові ігри. Коза, звичайно, ніколи не гуляє одна. Нею керує дідусь з великим носом і рум'яними щоками, а в кожному дворі щедрувальники організовують вистави.

Разом з іншими переодягненими хлопчиками та дівчатками, Маланка з Василем та коза з дідусем ходять від хати до хати з привітаннями, побажаннями та втіхами для господарів. Часто використовується реквізит із серпів, лемешів і навіть луків із сагайдаками. За щедрування давали млинці, медові пряники, горіхи або гроші.

Водохреще – день, на який припадає свято 19 січня

Водохреще увібрало в себе безліч язичницьких і християнських обрядів, основними з яких були, звичайно ж, обряди з водою.

Основний водохресний обряд – водосвяття, або водохрещення. Більшість водохресних обрядів мала очисний характер, а готувалися люди до них напередодні: мили хати та ретельно вимітали сміття. Всього здійснюється два обряди освячення води:

напередодні Водохреща, у Водохресний вечір – всередині церкви, та в сам день Водохреща – на найближчому озері або річці.

До церкви йшли увечері 18 січня, а по закінченню церковної служби відбувалося велике водосвяття: освячення води.

Після служби всією сім'єю пили святу воду, окропляли нею худобу, будинок. І хоча вся вода цього дня вважається святою, саме «вечірня вода» вважалася найсильнішою. Тож багато хто занурюється в ополонку саме увечері напередодні Водохреща – коли зійде перша зірка.

Напередодні Водохреща дотримувалися суворого посту. За вечерею у Водохресний вечір їли кутю, вівсяний кисіль і млинці. Сідати до вечері можна було тільки після того, як кожен вип'є по ложці свяченої води. Повечерявши, всі клали ложки до однієї миски, а зверху – хлібину: щоб хліб вродив.

Однією з найголовніших традицій цього дня лишається купання на Водохреще в ополонці, або "ходіння на Йордань". Наші предки вважали, що вода у Водохресну ніч набирає цілющої сили, а хворі зможуть одужати від води під час купання. На найближчій водоймі на встановленому місці робили ополонку – Йордань. Віряни брали участь в урочистій хресній ході та отримували святу воду, а після молебню купалися в

ополонці, щоб очиститися від гріхів і вилікуватися від хвороб. Ті ж, хто під час Святка "виряджався", купалися в ополонці, щоб змити з себе "бісівську личину".

Після обіду господарі у дворі розкладали необмолочені снопи різних культур, розломлені на шматочки хліб і житні коржі, залишені для Водохреща з Нового року та Різдва Христового. До їжі з хлівів випускали худобу і, поки вона їла, її окропляли водою, принесеною з ополонки: щоб худоба весь рік була ситою.

Відразу після Водохреща почався весільний сезон, тому обряд вибору нареченого і нареченої був дуже популярний 19 січня. Молоді люди одягалися в свій найкращий одяг. Хлопці і дівчата, які планували створити сім'ю в новому році, навіть приїжджали з навколишніх сіл.

Увечері Водохреща щедрують в останній раз.

Другий Великий Спас – день , на який припадає свято 19 серпня

Це свято вважається вірянами одним з надвеликих у церковному календарі — третім святом після Різдва та Великодня. Другим Яблучний Спас називається, тому що слідує після Першого Медового Спаса або Маковея та передує Третьому Спасу, Горіховому. Яблучний Спас — це народна назва свята, що віряни знають як Преображення Господнє.

Яблучний Спас символізує закінчення літа та настання осені. В народі навіть існує приказка — «Яблучний Спас – пішло літо від нас».

Він пов'язаний зі святом врожаю, бо припадає на період дозрівання фруктів, овочів та збору меду. Тому, за стародавніми традиціями, на свято другого Спаса віряни йдуть до

церкви та освячують фрукти й овочі нового урожаю. До святкового кошика обов'язково треба покласти яблука. Також можна покласти груші, виноград, сливи, помідори, моркву, цибулю та інші достиглі овочі. В цей день можна святити мед та випічку з яблуками. За народними традиціями на Спас також заведено освячувати колоски пшениці та жита, васильки та чорнобривці.

На свято Другого Спасу заборонено нести в храм та освячувати алкоголь та м'ясні вироби.

На Яблучний Спас хазяйки пекли пироги з яблуками, готувати компоти, ліпили вареники. На свято другого Спасу випікають першу хлібину з муки нового врожаю. Після повернення з церкви віряни пригощали освяченими яблуками сусідів та знайомих. Господині готували вечерю зі смачними стравами та накривали святкові столи.

Другий Спас припадає на період строгого Успенського посту, тому святкові страви були, переважно, з борошна, овочей та фруктів, але у цей день дозволялося скуштувати трохи страв з риби та випити келих вина.

На Яблучний Спас, після відвідування церкви та святкової вечері віряни, традиційно, виходили в сади та збирали яблука нового врожаю.

Польські свята та обряди

Жирний четвер - день, на який припадає свято - це рухоме свято, воно припадає на останній четвер карнавалу.

"У Жирний четвер багато веселоців, потім іноді болить живіт. "

Як і багато свят і традицій, Жирний четвер сягає своїм корінням в давнину. Зазвичай, збагачуючи звичну культуру, ми запозичували її у язичників.

У Стародавньому Римі «жирний день» відзначався бурхливо і радісно як прощання з зимою при вітанні весняного сезону. У Польщі ми починаємо його із Запуст, тобто останніх днів карнавалу. У Римі люди танцювали до тих пір, поки не падали, наїдалися жирною їжею, запиваючи її вином. Тим часом поляки, використовуючи чергову можливість поїсти і забавитись, підійшли до справи по-слов'янському: столи накривали м'ясом, ковбасою, беконом, крупою, салом і прототипом сьгоднішніх пончиків - хлібними кульками, що лопаються від свинячого жиру. Все це щедро попивали горілкою. Ті, хто живий, святкували карнавал поки не падали, пам'ятаючи, що час 40 днів суворого посту неминуче наближається.

Приблизно в сімнадцятому столітті наші предки вирішили відсвяткувати Жирний четвер «солодко». Так смажили пампухи, млинці і хрустики. У пухнастих солодощах ховали мигдаль або горіхи. Щасливий покупець пончика з сюрпризом повинен був бути прихильний фортуні і долі. У той же час краківські купці святкували «Комбровий Четвер», організований щороку в пам'ять про смерть правителя на ім'я Комбер. Подейкують, що він мучив їх і забороняв торгувати на краківському ринку, але – на радість продавщиць – якраз в останній четвер карнавалу помер. Продавщиці розпивали міцні напої, танцювали, співали та досить невитончено залицялися з представниками протилежної статі.

По сілезьких селах бродили процесії веселих людей, переодягнених в коней, кіз, лелек і ведмедів, якими лякали господарів на випадок, якщо ті відмовляться від солодких частувань. За забобонами, той, хто не скуштує пончик в Жирний четвер, той щастя не

пізнає. Дійсно, висновок правильний! Бо що приносить гурману більше щастя, ніж присмак неба в його устах?

Уривок з поеми «Жирний четвер» Владислава Бронєвського

<https://www.tvokazje.pl/blog/post/tlusty-czwartek-historia-przepyszneho-swieta.html>

Свято Трьох Королів – день, на який припадає – 6 січня

Свято Трьох Королів святкується 6 січня. Це християнське свято, пов'язане з трьома мудрецьми, які вирушили до Віфлеєму, щоб поклонитися Христу.

Посилаючись на цю подію, жителі міст і селищ марширують вулицями в процесії Трьох Королів, слідуючи за головними героями свята - царями Каспером, Мельхіором і Бальтазаром. В рамках Свята Трьох Королів проводяться вертепні вистави, концерти колядок і конкурси для учасників.

Згідно з Євангелієм від Матвія, під час правління царя Ірода в Юдеї мудреці прийшли зі Сходу, звані тепер царями, на батьківщину Ісуса, щоб подарувати йому дари. Каспер пропонував ладан - символ божественності, Мельхіор - золото - символ царської влади, а Бальтазар мирру (використовується для бальзамування тіла) - передвісник мученицької смерті. У Польщі Свято Трьох Королів було неробочим днем до 1960 року. Однак за часів Владислава Гомулки в листопаді 1960 року він був скасований. З 6 січня 2011 року ми можемо святкувати їх знову.

Під час Меси благословляються ладан, мирра і крейда. Пізніше цією крейдою позначають двері, пишуть букви КМБ, ставлять хрестик і дату. З одного боку, вони відносяться до ініціалів королів. З іншого боку, на латині вони є аббревіатурою від «Christus mansionem benedicat» (Нехай Христос благословить цей будинок), що є проявом віри. В даний час 6 січня є державним святом в 9 країнах ЄС. У Польщі всі великі магазини повинні бути закриті в це свято. Торгівля дозволена тільки на заправках і в невеликих магазинчиках, де власники стоять за прилавком.

Мало що відомо про мудреців зі Сходу, які віддали шану Ісусу. Про них згадує лише Євангеліє від Матвія. Однак невідомо, скільки їх було, які у них були імена, колір шкіри і національність. Невідомо, ким вони були: магами, мудрецями або царями. Їх називали королями зі Сходу в третьому столітті нашої ери. Їх імена - Каспер, Мельхіор, Бальтазар - вперше з'явилися приблизно в 520 році на мозаїці в церкві Сан-Аполлінаре-Нуово в Равенні.

Втоплення «мажанни» – день, на який припадає звичай, 21 березня

Втоплення «мажанни» - один з обрядів, який продовжується з незапам'ятних часів. У різних регіонах польське прощання з зимою і зустріч весни виглядає дещо по-різному. Однак завжди готується яскрава лялька, яку спалюють або втоплюють. 21 березня також відомий як День Вагаровича, коли старші діти часто прогулюють шкільні заняття. Втоплення «мажанни» - один із старослов'янських обрядів, що триває донині. Лялька символізує слов'янську богиню, яку звинувачували у відмиранні природи, тобто появі зими. Її утоплення мало вітати весну і давати початок новому життю, а також забезпечувати врожай.

Ніхто толком не знає, коли почала обходити втоплення «мажанни», але цей звичай покликаний відігнати холод, відсутність врожаю і сумне видовище лисих дерев за

вікнами. Традиція зародилася в той час, коли люди могли вижити тільки завдяки посівам і розведенню тварин. Для них потопаюча мажанна означала час змін, тобто повернення до нормального життя і можливість заробітку.

Утоплення або спалювання мажанни за старих часів давало людям впевненість в тому, що наступний рік принесе хороші врожаї і миски, повні їжі. Зла богиня, яка щороку приносила зиму, була знищена, і з цього моменту все стало простіше і красивіше. Перед початком обряду готували ляльку. Для цього використовувалися солома, полотно і безліч прикрас, тобто намистини і стрічки. Приготувавши мажанну, діти ходили від хати до хати і ставили її в миски з водою, тільки пізніше відбулося офіційне утоплення мажанни. Традицію з покоління в покоління продовжували всі жителі села. Спалювання або викидання опудало в річку відбувалося за межами села.

Утоплення мажанни - звичай, який ніхто не намагається змінити, навіть незважаючи на те, що він описується як язичницький. У деяких районах Польщі, крім утоплення ляльки, зберігся звичай ходити з гаєм, тобто з сосною гілкою, на якій підвішені стрічки та інші прикраси. Вона сповіщає про наближення весни і дарує людям віру в те, що на полях буде вирощуватися багато овочів і зернових, погода буде сприяти тваринництву, а сади будуть рясніти соковитими фруктами. За старих часів перший день весни асоціювався з гучним бенкетом і радістю.

Утоплення мажанни в дитячому саду - один зі звичаїв, який має мало спільного з обрядами і віруваннями, якими керувалися люди в давнину. Кидання опудало в воду покликане зустріти весну і попрощатися з зимовими днями, коли сонце світило не довго, а темніти починало ще вдень. Дошкільнята і школярі разом готують мажанну, а потім кількома групами відправляються до водойми, розташованої біля дитячого садка. Ця подія відбувається 21 березня, що є першим днем весни.

Утопленню мажанни в дитячому садку і школі має передувати підготовка ляльки. Її виготовляють за допомогою соломи, клаптиків тканини або - в деяких регіонах - одягають в народний костюм. У більшості випадків її набивають на палицю і тримають високо в повітрі під час маршу до обраного водоймища. Волосся з вовни пурхає на вітрі, можна побачити пришпилені аксесуари і стрічки і парчеві прикраси. У цей день діти відмінно проводять час, тому варто продовжити цю нешкідливу традицію.

Хід занять

Хід занять:

Ведучий представляється і робить вступ, вибираючи зміст, представлений у сценарії вище. Також вказує на переваги знайомства з різними культурами та людьми різних національностей. До них відносяться:

- розширення кругозору,
- поглиблення знань,
- стимулювання пізнавальної допитливості,
- поглиблення знань про інші культури,
- розуміння інших культур і людей з них,
- підвищення толеранції до інших культур,
- ототожнення з власною культурою,
- розвиток патріотичних настроїв.

Ведучий перераховує країни, з яких походять учасники, і заохочує їх до отримання знань про «сусідів з лави поруч». Якщо учасники не знають один одного, ведучий просить їх представитися. Ви можете використовувати 2 або 3 інтеграційні вправи

Приклад вправи 1

Ведучий просить людей по черзі говорити свої імена прикметником, що починається на ту ж букву, що і ім'я учасника. Інша людина повторює ім'я з прикметником людей, що представляються перед ним, і дає своє ім'я. Кожен наступний учасник повторює імена всіх людей, які були перед ним.

Тривалість вправи – 10-15 хвилин

Приклад вправи 2

Ведучий відбирає учасників парами, в яких один учасник походить, наприклад, з Польщі, інший - з України або іншої країни. У кожного учасника з пари є 2 хвилини, щоб представитися колезі. Обсяг інформації довільний. Слухач може задавати додаткові питання. Важливо зрозуміти і запам'ятати якомога більше з презентації. Ведучий стежить за часом презентації. Через 2 хвилини він просить пару представитися.

Через 4 хвилини ведучий закінчує вступні сесії і просить всіх представити свого колегу з пари.

Тривалість вправи близько 20 хвилин

Вправа 3

Необхідні матеріали: одна картка фліпчарту + маркер для кожного учасника

Ведучий ділить групу на 4 команди з шести осіб. Найпростіший спосіб розділити групу - попросити учасників вести відлік до 3 (в разі групи з 12-15 чоловік). Одиниці - це одна група, двійки - друга група, а трійки - третя. Кожна група сідає разом. Ведучий просить

групу намалювати квітку, яка має великий центр і кількість пелюсток, відповідно до кількості людей в групі.

Завдання групи - знайти спільні риси (наприклад, улюблені або не любимі страви, музичні колективи, пристрасті, інтереси).

Всі загальні риси пишуться в середині квітки.

Всі риси, які не є загальними для всієї групи, кожен учасник пише в своїй пелюстці.

Лектор призначає 10 хвилин на обговорення і наповнення квітки змістом. Потім у кожної групи є 3 хвилини, щоб представити свої «квіти»

Тривалість вправи близько 20 хвилин

Вправа 4

Настільна гра

Лектор представляє загальні правила настільної гри відповідно до вищенаведених відомостей та інструкцій і визначає тривалість гри (в залежності від часових можливостей під час занять).

Метою гри є встановлення порозуміння через взаємне пізнання, пошук спільних рис у культурі Польщі та України. Гра має спонукати українців до інтеграції в польське суспільство, а також наблизити польських громадян до культури своїх сусідів з України.

Гра включає в себе дошку, кубики, 4 різних кольорових фішки і карти з питаннями.

Розрахований на різні вікові групи: дітей, підлітків і дорослих. Учасниками можуть бути команди або окремі особи.

Відповідаючи на питання, гравець і ділиться власним досвідом з іншими учасниками зустрічі.

Модерація і опис проведення гри для групового варіанту

Під час гри модератор (ведучий) повинен:

- забезпечити дотримання правил гри,
- заохочувати учасників розширювати свої відповіді,
- в разі гри в груповому варіанті заохочувати розширення відповіді інших членів групи,
- гарантувати призову винагороду для всіх учасників гри з урахуванням віку

Ведучий представляє учасникам правила гри

1. Переміщення по дошці

Встановлюємо фішки учасників гри – кожна група гравців має право на одну фішку (граємо як команда), розташовану на полі СТАРТ.

Група, яка кидає найбільше очок на кубики, спочатку переміщує свою фішку і отримує додаткову можливість кинути гральні кубики.

Група має на вибір один з двох маршрутів, що ведуть до фінішу:

- Довша дорога, але без серйозних перешкод,
- Коротша дорога, але пов'язана з труднощами.

Гральний кубик кидає група гравців ліворуч від першого гравця, і вони пересувають фішки на кількість клітинок, викинутих на кубики.

Група, яка викидає 6 очок, має право кинути кубик ще один раз. Якщо знову випадає 6, а потім повторює знову, то кидають до тих пір, поки кількість крапок на кубики не буде іншою. *(Приклад: якщо гравець має 6, а потім 3, він переміщує фішку на 9 кроків ($6+3=9$). Якщо він кидає 6,6,4, то переміщує фішку на 16 кроків ($6+6+4=16$).)*

Фішки можуть перестрибувати один через одного.

Метою гри є досягнення фінішу – переможцем стає та група, фішка якої першою стане на поле МЕТА.

2. Види полів і гральних карт

Дошка складається з кольорових полів:

- Фіолетові – поле перешкод – не вимагають вибору карти,
- Жовтий – вибір карти "Запитання/завдання" у групі "Культура"
- Синій – вибір карти "Запитання/завдання" у групі "Кулінарія"
- Червоний – вибір карти "Запитання/завдання" у групі «Savoir-vivre»
- Зелений – вибір карти "Запитання/завдання" у групі «Свята»
- Двоколірний – візьміть картку/питання двох кольорів, прочитайте питання, дайте відповідь на одне, а іншу карту передайте обраній особі

Залежно від кольору поля, на якому стояла фішка, вибираємо карту питання відповідного кольору і відповідаємо на нього. Якщо група не відповідає на питання або не виконує штрафне завдання, вона переміщує свою фішку назад на найближче нейтральне поле (фіолетове).

Коли фішка знаходиться на двоколірному полі, слід взяти карти обох кольорів. Після прочитання питань вибирається одне, а інше віддається наступному гравцеві.

Розміщення фішки на фіолетовому полі зі знаком оклику! , призводить до втрати черги.

Коли фішка буде розміщена на фіолетовому полі, позначеному цифрою 1,2 або 3, слід повернутися назад на відповідну кількість кроків.

Рекомендована тривалість гри: 35-40 хвилин

В кінці гри ведучий просить короткий зміст, тобто дати в 1 реченні ту інформацію, яку запам'ятав кожен учасник (страва, група, фільм) з презентації культури іншої нації.

Загальна тривалість 40-45 хвилин

Вправа 5

Ведучий ділить групу на команди з однієї культури. Оптимально, щоб це були команди по 4-6 чоловік.

Кожна група отримує набір художніх матеріалів: картонні коробки, брістоль, кольорові газети, папери, матеріали, ножиці, нитка, фломастери, голка з ниткою, скотч.

Ведучий готує три свята/звичаї, що відбуваються в одній культурі і не мають аналога в іншій.

У польській культурі це можуть бути, наприклад:

- Жирний Четвер (https://pl.wikipedia.org/wiki/T%C5%82usty_czwartek)
- Свято Трьох Королів (<https://dzieje.pl/aktualnosci/trzech-kroli-uroczystosc-objawienia-panskiego>)
- Втоплення Мажанни (<http://naludowo.pl/kultura-ludowa/wiosna-obrzedy-zwyczaj-ludowe/topienie-marzanny-zwyczaj-obyczaj-ludowy-na-ludowo-marzec-znaczenie-tradycja.html>)

В українській культурі це можуть бути, наприклад:

- Водохреще (<https://dzieje.pl/dziedzictwo-kulturowe/koscioly-wschodnie-obchodza-swieto-chrztu-panskiego-swiecenie-wody-min-w-rzekach>)
- Щедрий вечір (<https://ukrainski.online/blog/malanka-i-szczodry-wieczor-sylwester-po-ukrainsku>)

- Яблучний Спас (<https://pasieka24.pl/index.php/pl-pl/aktualnosci/wiadomosci-ze-swiata/2687-prawoslawna-tradycja-pszczelarska-czyli-miodowy-spas-2#:~:text=Od%20czternastego%20sierpnia%20w%20krajach,bu%C5%82ki%20z%20makiem%20lub%20miodem.>)

Кожна культурна група може намалювати або вибрати свято з іншої культури (рішення ведучого), про яку вони хотіли б дізнатися якомога більше від своїх колег.

Кожна команда готує презентацію обраного свята, використовуючи підготовлені матеріали. Презентація може бути будь-якого характеру.

Якщо учасниками є діти, лектор припускає, що це можуть бути:

- плакат, що розповідає про дане свято/звичай
- постать, до якої відноситься звичай/свято, наприклад (Мажанна)
- рецепти страв пов'язаних з традицією/святом
- зміст переспівів, пісень, пов'язаних зі звичаєм/святом

Якщо ведучий обмежений тривалістю заняття, він може вибрати спосіб вираження обраного звичаю/свята.

Ведучий дає 20 хвилин на підготовку візуалізації обраного свята. Після цього у кожній групі є 5 хвилин на презентацію.

Загальна тривалість вправи 30 – 35 хвилин

Закінчення

Ведучий дякує за участь у зустрічі. Він просить учасників поділитися своїми враженнями. Кожен з учасників і ведучий одним реченням описують, що було для них найбільш цікавим під час заняття.